

УДК 339.13

Горбань С.Ф.¹

Борзенюк В.І.²

¹ канд. техн. наук, доц. НУ «Запорізька політехніка»

² студ. гр. МТЕ-218 НУ «Запорізька політехніка»

АНАЛІЗ РИНКУ МОЛОЧНОЇ ПРОДУКЦІЇ В УКРАЇНІ

Ринок молочних продуктів України дуже різноманітний і висококонкурентний. Розглянутий сегмент ринку включає такі товарні групи, як вершки, сир сичужний та кисломолочний, концентроване молоко і вершки, сухе молоко, масло вершкове та молочні пасти, кисломолочні продукти (кефір, сметана, йогурт, маслянка), а також морозиво. Чисельність тільки великих гравців складає близько 10-15, кількість дрібних локальних виробників перевищує кілька сотень.

Формування і розвиток ринку молока в Україні відбувається під впливом попиту, пропозиції і ціни. Тому важливим є аналіз динаміки зміни виробництва, обсягу реалізації і зміни середньої ціни на молочні продукти.

Стосовно цінової динаміки, слід зазначити, що за даними Асоціації виробників молока, протягом 2019 р. молочні продукти на прилавках магазинів подорожчали на 5-15%. Питне молоко жирністю більше 1% зросло в ціні на 7,2%, а молоко жирністю 3,2% в листопаді коштувало в середньому 30 грн (± 10%). Ціна за кілограм йогурту в грудні склала 60,46 грн (± 15,2%), масло тваринне подорожчало на 12,9% - до 233,2 грн / кг, а сир у середньому на 12% (до 220 грн / кг). Закупівельна ціна на "екстра" сорт молока почала зростати у другій половині серпня 2018 р. У той період часу молоко цієї групи подорожчало на 20 коп. - до 9,29 грн / л (з ПДВ) [2].

Якщо говорити про структуру ринку в географічному аспекті, слід сказати, що основу ринку молочної продукції в Україні становлять товари

вітчизняного виробництва, хоча імпорт в останні роки зростає. Причина такої ситуації - висока вартість вітчизняної молочної сировини та кінцевого продукту, що створює умови для прибуткового імпорту польської та голландської молочної продукції, яке за ціною як українська, проте, на думку споживачів, має більш високу якість.

За даними Державної служби статистики України, за I півріччя 2019 р. порівняно з 2018 р. виробництво молочної продукції за всіма позиціями також скоротилося. Основними причинами цього є спад виробництва в господарствах населення та низькі темпи приросту у велико товарних підприємствах. У січні 2019 р. господарства населення виробили молока на 3,1% менше, ніж у січні 2018 р., за рахунок чого спостерігали скорочення загального виробництва молока на 1,9%.

Найбільшими виробниками є Вінницька (453 тис т), Волинська (228,6 тис т) та Дніпропетровська (162,3 тис т) області. За даними Державної служби статистики, останні кілька років чисельність корів в Україні зменшується. Велика рогата худоба на фермах продовжує «вимирати». У 2018 р. зменшення становило 4% порівняно з 2017 р. Станом на 01 серпня 2019 р. зниження її чисельності становить 3724 тис голів, що на 4,3% менше порівняно з попереднім роком [1].

У 2019 році споживання молока та молочних продуктів в знизилося. Основною причиною стало суттєве зменшення доходів українців протягом останніх років внаслідок низки економічних криз, спричинених як внутрішніми, так і зовнішніми факторами.

Конкурентоспроможність підприємств на ринку досягається за рахунок таких чинників, як: якість продукції; використання натуральної сировини; широкий асортимент продукції; використання якісної та зручної упаковки.

Враховуючи особливості ринку молока та молочної продукції, дослідники та науковці виділяють такі умови підвищення конкурентоспроможності підприємств: стабільність сировинної бази; модернізація, технічне переозброєння та автоматизація процесу виробництва та переробки молока; використання інноваційних підходів та модифікація товару; збільшення виробництва органічної продукції, що має підвищений попит у зарубіжних країнах; дотримання національних стандартів безпеки продукції, санітарного, ветеринарного контролю та відповідність міжнародним стандартам; створення умов щодо зростання інвестицій у логістичну та транспортну інфраструктури; застосування диференційованого маркетингу.

Сьогодні в Україні функціонує більше 200 молокопереробних підприємств, що говорить про те, що ринок молочної продукції є дуже конкурентним. Десять найбільших холдингів охоплюють 60% ринку, іншу його частину займають дрібні та середні виробники. На думку аналітиків,

ефективно на ринку праці діють не більше 100 підприємств. Застарілі технології не дають змоги вітчизняним підприємствам бути прибутковими.

Державна підтримка виробників молока, молочної сировини і молочних продуктів здійснюється виходячи з пріоритетності розвитку молочної галузі агропромислового комплексу, зокрема шляхом фінансування з Державного бюджету України.

Для підвищення попиту на ринку молочної продукції можна виділити наступні заходи: залучення інвестицій у галузь для придбання обладнання для вироблення якісного продукту з найменшими витратами та з урахування екологічних факторів; підвищення купівельної спроможності населення шляхом стабілізації гривні, налагодження політичного й економічного середовища в Україні; підтримка державних виробників молочної продукції; формування здорового конкурентного середовища.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Державна служба статистики. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
2. Аналіз ринку молочної продукції в Україні. 2019 рік. URL: <https://proconsulting.ua/ua/issledovanie-rynka/analiz-rynka-molochnoj-produkcii-v-ukraine-2019-god>